

Tribuna & Opinión

Cinquanta anys després

Francesc Antich Oliver
Expresident del Govern de les Illes Balears

La presidenta Ayuso està molt irritada per l'annunci del president Sánchez d'organitzar un centenar d'actes l'any 2025, quan es compleixen els cinquanta anys de la mort del dictador, per commemorar el cinquantenari de llibertat a Espanya. La idea és posar en valor la transformació aconseguida en aquest mig segle de democràcia, en què s'ha passat de ser una dictadura pobre i aïllada a una de les democràcies més plenes del món: una economia moderna, oberta i sostenible, una societat tolerant i inclusiva i una potència internacional compromesa amb el multilateralisme, l'europeisme, la pau i el desenvolupament federal de l'estat de les autonomies.

La veritat és que l'objectiu de celebrar els avanços que s'han aconseguit no hauria de trasbalsar ningú. Com tampoc no hauria d'inquietar ningú l'exercici de memòria democràtica respecte del que van significar el cop d'estat i la dictadura, de les víctimes i les desaparicions o de la restricció de drets i llibertats, ni l'articulació de polítiques públiques que donin compliment als principis de veritat, justícia, reparació i garanties de no repetició; que no només ajudin a superar les ferides causades, sinó que serveixin de sòlid fonament a una verdatera cultura democràtica, i que estableixin

unes bases fortes per no tornar a repetir vells errors totalitaris, xenòfobs i feixistes.

És un debat ben adequat en uns moments en els que es dona un creixement dels partits d'ultradreta, una situació que ens pot retornar a èpoques que ja creïem oblidades, ateses les seves propostes involucionistes sobre drets i llibertats, sobre Europa i sobre la democràcia, els drets humans o la destrucció de la cohesió a mans de proteccionismes egoïstes i insolidaris. Aquestes idees han radicalitzat els partits conservadors, que rompen tots els punts de diàleg amb les forces progressistes, i això obliga a fer un esforç per treballar les majories necessàries per establir un cordó sanitari contra l'extrema dreta. La situació a Espanya no és fàcil: a diferència del que ocorre a altres països europeus, el PP ha pactat amb molta facilitat amb la ultradreta i ha cedit en temes importants –immigració, negacionisme, educació, estat del benestar, drets humans, etc.–, com també, des de sempre (cosa que no succeeix a Alemanya, França o Portugal), ha tingut una postura hostil amb la memòria democràtica i contrària a la condemna del franquisme. Segurament a altres països les manifestacions davant Ferraz, carregades de símbols anticonstitucionals i franquistes, haurien generat la condemna de les forces conservadores, cosa que aquí no ha passat. S'ha de celebrar que a les Illes Balears al final no s'hagi derogat la llei de memòria, encara que sigui així per errors del PP.

“
«No hauria d'inquietar ningú l'exercici de memòria democràtica de posar en valor aquest mig segle d'evolució»

i l'esquerra hagi pogut negociar la permanència de la llei.

La vehemència de la presidenta Ayuso sobre la proposta de Moncloa desentonava clamorosament quan va confluïr, el mateix dia, amb la intervenció del rei d'Espanya davant la presidenta Meloni, a Itàlia, en què li recordà que convenia fer memòria del que va significar el feixisme, li assenyalà que no podíem caure en els mateixos errors del passat i li criticà les polítiques insolidàries contra la immigració i a favor del proteccionisme, les polítiques d'immigració que en Feijóo alabà i aconsellà per a Espanya i que els tribunals han anat desmantant per reaccionàries. El comportament de la dreta espanyola en qüestions com aquesta –a la qual se sumen maniobres com la del Parlament Europeu sobre el nomenament de Teresa Ribera o de la medalla atorgada per Ayuso a Milei– deixen poques esperances sobre si són uns bons aliats per aturar el creixement de l'extrema dreta.

Sembla que més que aturar estan competint, paper que entre els conservadors lidera el Govern d'Ayuso a Madrid, una comunitat rica que hem enriquit entre tots i que ara, el seu govern, ens refrega per la cara la seva insolidaritat fiscal i la utilització de la riquesa per beneficiar els rics, desmantar serveis públics i afavorir el seu territori amb pràctiques dubtoses de dumping fiscal; on la paraula llibertat és tan buida, i seca a la vegada, que tant serveix per no assistir els

ancians de les residències, perquè «total havien de morir igual», com per destruir l'ascensor social dels joves delmunt d'educació pública. És una ideologia d'arrels profundes, centralista i ultraliberal, que els poders fàctics, amb Ayuso d'estendard d'una ultradreta gens plural, han erigit com a rumb per a la resta d'autonomies, sense entendre que l'essència de l'Estat de les autonomies és permetre que cada territori pugui propugnar la seva singularitat i que per defensar postures de partit ja hi ha el Congrés dels Diputats.

En qualsevol cas, l'any 2025 potser sigui un bon moment per assentar un funcionament més lleial, col·laborador i corresponsable entre les institucions autonòmiques i les centrals, i perquè els conservadors de la perifèria ajudin a reduir la confrontació i a encoratjar consensos sense les interferències d'un Feijóo que està posant per sobre de tot les ansies d'arribar al poder costi el que costi (fins i tot ofegant Canàries, on governen el seus, amb el no repartiment dels menors no acompanyats) i independentitzats de les proclames de la presidenta de Madrid i d'uns poders fàctics i mediàtics centrals, molt dretans, que traspuen uniformitat, recentralització i buidat de l'estat de benestar. És un afany que sembla no tenir límits i que ha posat a debat fins i tot la politització de part de la justícia (la prestigiosa revista estadeniense *Newsweek* se n'ha fet ressò i ja fa mesos alertat d'aquesta situació).

La mala costumbre de querer comer

Joan Enric Capellà
Emprendedor y geógrafo

Por qué será que tenemos la mala costumbre de querer comer algunas veces al día? Los más privilegiados lo hacemos, al menos, tres veces al día. Cuando comemos tampoco nos acordamos que necesitamos de nuestro sector agrícola para meternos deliciosos bocados entre pecho y espalda. Cada bocado requiere de productores de la materia prima así como de las cuestionadas cadenas de distribución necesarias por un lado para hacer llegar la materia prima del productor, y perniciosas por el otro cuando se llevan una excesiva tajada del precio que terminamos pagando los consumidores, previo pase por la siempre presente caja del erario público que nos recuerda que los impuestos son necesarios porque con ellos se justifican, hipócritamente, el sostenimiento de la sanidad y la educación públicas cuando sólo suponen un 12 % del gasto público.

El sector agrícola, al menos el nuestro, el de cercanía, el del mediático kilómetro cero, está sufriendo la asfixiante presión burocrática que todo buen estado de derecho occidental está infringiendo. El

abanico de regulaciones, papeleo, justificaciones, controles, y naturalmente impuestos, es tan amplio y absurdo, que ante nuestros agricultores actuales sólo podemos darles ánimos para que no nos abandonen y tengamos que terminar importando el cien por cien de los productos que consumimos. Y como colofón final, no hay que olvidar que los productos locales deben cumplir con un nivel de reglamentación europea tan exigente que les impide competir frente a productos importados de otros ámbitos geográficos a quienes no se les exigen los mismos estándares.

¿Y qué ocurriría con el espacio rural que hoy día se cultiva o se usa para fines agrarios en caso de un abandono masivo de nuestros payeses? Dos opciones lógicas: parcelas abandonadas, o tierras inactivas para favorecer la construcción de más chalets y vivienda en el espacio rural. El estudio de *Homo Turisticus* sobre la visión de los residentes de Mallorca indica que un clamoroso 90,01 % de los encuestados prefieren que el campo sea más productivo; y un 61,63 % prefieren más actividad en el ámbito rural en términos de innovación, industria agroalimentaria, o que simplemente se cultive más; y un 96,18 % quieren que Mallorca genere más producto local.

“
«¿Por qué con una mano acaricia al sector agrícola y con la otra lo estrangula?»

La contundencia en la respuesta de los residentes de Mallorca da un tremendo espaldarazo para que el espacio rural sea un motor de producción y desarrollo. Los estudios de la conselleria d'Agricultura apoyan estos datos desde el momento que los consumidores valoran cada vez más el origen de los alimentos y la calidad de los productos. Sin embargo, a nivel turístico se ha tenido que recurrir a imponer por normativa que los establecimientos turísticos tengan que ofertar un porcentaje mínimo de producto local. Y uno se pregunta: ¿Más intervencionismo frente a la falta de sensibilidad del sector? ¿Y qué ocurre con la oferta gastronómica de los establecimientos de hostelería «no turística»? ¿Sólo hay que exigir al sector turístico?

Para el sector turístico hay obvias barreras ligadas a la intensidad temporal de la actividad: capacidad de producción, almacenaje, tipología de producto demandado, y sobre todo precio. Al menos acorde al modelo actual de oferta gastronómica en los establecimientos turísticos. El mes pasado se realizó una jornada de producto local y turismo. Por un lado hay que celebrar su realización, pero por otro lado no es un indicador de excelencia que este tipo de encuentro haya tenido que esperar su primera edi-

ción hasta ahora, especialmente en un modelo turístico tan 'avanzado' y maduro como el de Mallorca. Llegados a este punto, algunas incómodas preguntas aparecen: ¿Ha habido capacidad (voluntad?) en todos los años que nos preceden de superar las barreras comentadas? ¿Por qué los establecimientos de Sóller sí han sido capaces de superar las barreras y lideran la oferta de producto local triplicando la oferta habitual impuesta por ley? ¿Por qué la administración con una mano acaricia al sector agrícola y con la otra lo estrangula? ¿En qué cabeza cabe que un alimento producido aquí, en Mallorca, deba cumplir determinados estándares de calidad y sanidad, y sin embargo el mismo producto importado fuera de la UE no deba cumplirlos?

A ver si nos aclaramos. La población local apoya sin titubeo la producción local. El consumo de producto local es una tendencia al alza tanto para locales como para turistas. Los productores locales están por la labor de encajar en los modelos de demanda. La administración promueve el producto local. Entonces, si el viento es favorable deberían venir buenos tiempos para nuestros agricultores. Sin embargo, según la conselleria, las hectáreas de superficie inactiva y abandonada siguen aumentando. ¡Dí!